

Hoogwaterbescherming in Arcen

Ontwerpnota voorkeursalternatief met milieueffectrapportage

Op dit moment zijn de keringen niet hoog en sterk genoeg om Arcen ook in de toekomst goed te beschermen tegen hoogwater. Na de overstromingen in de jaren '90 zijn in rap tempo keringen of harde keringen met demontabele schotbalken aangelegd. Zo ook in Arcen. Deze keringen voldoen niet aan de wettelijke norm. En moeten aanzienlijk verhoogd worden. Gemiddeld wordt de kering of harde kering zo'n 1 tot 2 meter hoger ten opzichte van de huidige situatie, afhankelijk van de plek. Het effect in Arcen is dus groot, om Arcen ook de komende jaren veilig te houden.

Naast het versterken van de keringen wordt in opdracht van de Minister van Infrastructuur en Milieu ook een deel van de kering in Arcen Noord verlegd. Door de verlegging van de kering wordt ruimte van de Maas behouden. Dit noemen we een systeemmaatregel.

Er staat dus wat te gebeuren. Het waterschap ging al vroeg in het proces, samen met Rijkswaterstaat en de gemeente Venlo, in gesprek met bewoners en bedrijven. Met al deze informatie kan het waterschap vervolgens zorgvuldige keuzes maken, zoals het type kering en het tracé, de plek waar de kering komt te liggen. Daarbij kijkt het waterschap naar de wensen uit de omgeving, maar er moet ook rekening gehouden worden met andere belangen, zoals bijvoorbeeld de kosten, het beheer en onderhoud of de ruimte voor de Maas.

De plannen zijn nu op hoofdlijnen uitgewerkt in een zogenaamde ontwerpnota voorkeursalternatief (VKA) van Waterschap Limburg met een milieueffectrapportage (MER). Op deze pagina's vertellen we u meer hierover en nodigen we u graag uit voor de informatiebijeenkomst op 26 maart 2020.

DONDERDAG 26 MAART 2020

Informatiebijeenkomst voorkeursalternatief met milieueffectrapportage

U bent van harte welkom op de informatiebijeenkomst over het voorkeursalternatief en de milieueffectrapportage in **Hotel Arcen** van **18.30 tot 20.30 uur**. Om 18.30 uur beginnen we met een korte presentatie over het voorkeursalternatief en de procedure. Na afloop hiervan kunt u het kaartmateriaal van het voorkeursalternatief bekijken en vragen stellen over bijvoorbeeld de afwegingen en de procedure. Ook kunt u gebruik maken van een notulist voor hulp bij het opstellen van een zienswijze.

De opgave

De huidige keringen bij Arcen bestaan uit groene en harde keringen met demontabele delen. Het traject voor het ontwerp voorkeursalternatief (VKA) bestaat uit 3 delen:

- **Arcen Noord**, vanaf Maasstraat 65, rondom Hertog Jan brouwerij en de Proeverij tot en met hotel Roeland
- **Arcen Midden**, waar bewoners direct aan de Maas wonen en het plein bij de Schanstoren
- **Arcen Zuid**, vanaf de Schanstoren langs het kasteel Arcen met de Kasteeltuinen en de watermolen tot en met de Maasduinen

Meer over de opgave en de bijzondere situatie in toeristische trekpleister Arcen vindt u op de webpagina www.waterschaplimburg.nl/dijkversterking-arcen

De ervaringen van bewoners

Op maandagavond 2 december 2019 hebben de bewoners van Arcen Midden elkaar en Jos Teeuwen, lid dagelijks bestuur Waterschap Limburg met portefeuille Waterkeringen, geïnformeerd over het proces en resultaat. Bewoner Piet Cup:

“De avond was een mooie samenvatting van de sessies in de voorbije weken. Er is flinke vooruitgang geboekt in de besluitvorming. De traject-keuze die we maakten, is voor beide partijen aanvaardbaar. Weliswaar dwars door de meeste tuinen maar voor het uitzicht en het aanzicht een goede mix tussen de voor- en nadelen.”

Het Limburgs Landschap heeft als eigenaar en beheerder van de Kasteeltuinen Arcen en omliggende gebieden een groot belang bij de dijkversterking in Arcen Zuid.

Daarom worden ze intensief betrokken bij de plannen. Stafmedewerker Edmond

Staal: “We zijn blij dat de Kasteeltuinen Arcen nu veilig binnendijks komen te liggen. Er wordt gelukkig in dit ingewikkelde proces goed naar elkaars belangen gekeken. De grootste uitdaging ligt nu bij de vormgeving van de hoge dijk achter de historische watermolen en het behoud van de bomenrijen langs de schans. Die vraagt om topvakmanschap van de landschapsarchitecten van het waterschap.”

Aantallen gesprekken

Sinds de zomer van 2018 vonden meer dan **90** gesprekken en overleggen plaats in Arcen, waaronder: **10** omgevingswerkgroepen, **5** informatiebijeenkomsten, vele keukentafelgesprekken, zo'n **20** ontwerpessies en **17** inloopspreekuren. Ook in de volgende projectfase, de planuitwerkingsfase, staan ontwerpessies en gesprekken over de verdere uitwerking gepland.

Huidige situatie

Impressie toekomstige situatie

Huidige situatie

Impressie toekomstige situatie

Deze impressies zijn gemaakt op basis van een voorontwerp. In de planuitwerkingsfase wordt het definitieve ontwerp gemaakt, waarbij de definitieve afmetingen, vormgeving en hoogtes duidelijk worden.

Voorkeursalternatief met milieueffectrapportage

De afgelopen periode zijn voor de dijkversterking de verschillende alternatieven tegen elkaar afgewogen. De milieugevolgen van de verschillende alternatieven zijn met elkaar vergeleken en staan beschreven in de milieueffectrapportage (MER). Op deze manier krijgen we vooraf kennis over de gevolgen voor het milieu van het project en de alternatieven. Milieueffectrapportages geven antwoord op vragen, zoals: zijn alle milieubelangen goed meegenomen en afgewogen om te komen tot het voorkeursalternatief?

Wensen uit de omgeving en te maken keuzes

In het besef dat de impact voor bewoners en bedrijven groot is, gingen Waterschap Limburg, Rijkswaterstaat én gemeente Venlo al vroeg in het proces in gesprek met de omgeving. Er werden informatiebijeenkomsten en ontwerpessies gehouden en er werd een omgevingswerkgroep opgericht. Samen werd gekeken naar de opgave, de kansen en knelpunten. Met al deze informatie uit het gebied maakte het waterschap vervolgens zorgvuldige keuzes. Op een flink aantal punten kon het waterschap de wensen van de omgeving een plek geven in afmetingen, vormgeving en hoogtes. Op een aantal punten kon dit niet. Dit is ook nadrukkelijk met de omgevingswerkgroep en betrokkenen besproken en toegelicht.

Afwegingen die we moeten maken

Bij het maken van een afweging heeft het waterschap rekening te houden met verschillende belangen. Zo moet het waterschap, naast de wensen uit de omgeving, ook kijken naar kosten, ruimtelijke kwaliteit, hoogwaterveiligheid, beheer en toekomstvastheid en ruimte voor de Maas. Lees op onze webpagina www.waterschaplimburg.nl/dijkversterking-arcen over hoe zo'n afweging tot stand komt.

In het voorkeursalternatief komen de volgende omgevingswensen terug:

Arcen Zuid

- Kasteel Arcen met de Kasteeltuinen en de watermolen komen binnendijs te liggen.
- Er komt een aansluiting op de hoge grond (ten oosten van de provinciale weg) die past bij de doelstellingen van de Stichting Het Limburgs Landschap. Inclusief de mogelijkheid om bomen te planten op de aangesloten hoge grond. Ook sluit een en ander straks zo goed mogelijk aan bij de landschappelijke omgeving van de Maasduinen.
- Bewoners en bedrijven achter de kering krijgen een betere bescherming tegen overstromingen.
- Het voorkomen van grootschalige bomenkap.

Arcen Midden

- Bewoners en bedrijven achter de kering krijgen een betere bescherming tegen overstromingen.
- Met de bewoners van Arcen Midden is het waterschap actief op zoek gegaan naar een passende oplossing. De bewoners hebben daarbij zelf, binnen de kaders van het waterschap, de ligging van de kering (dijktracé) bepaald.
- Voor Alt Arcen en La Tour Meuse komt een oplossing die onderdeel wordt van de panden (geïntegreerde oplossing).
- Het openhouden van het plein bij de Schanstoren. We leggen een demontabele kering op deze plek aan.

Arcen Noord

- De brouwerij en andere bedrijven komen binnendijs en niet binnen een ringdijk te liggen, waarmee de bereikbaarheid van deze bedrijven altijd is gewaarborgd.
- De woningen aan de oostzijde Maasstraat ten noorden van de Kruisweg kunnen behouden blijven.
- Het plan Hertogbroek is nu opgenomen in het 'Adaptief Uitvoeringsprogramma Maas' van het Rijk als mogelijke rivierkundige maatregel in de toekomst.
- De definitieve ligging van de kering in Arcen Noord wordt in de planuitwerkingsfase bepaald, rekening houdend met de randvoorwaarden vanuit de omgeving, rivierkunde en toekomstbestendigheid.
- Bewoners en bedrijven achter de kering krijgen een betere bescherming tegen overstromingen.

Waarom kunnen sommige wensen geen plek krijgen in de plannen?

Sommige wensen uit de omgeving kunnen helaas geen plek krijgen in de plannen. Veiligheid staat altijd voorop en tegelijkertijd realiseren wij ons dat de aanleg van nieuwe en hogere dijken of keringen ingrijpend is voor de mensen die in het gebied wonen en werken. Dat betekent keuzes maken. We moeten oplossingsrichtingen zorgvuldig tegen elkaar afwegen, met alle feiten en emoties op tafel. Niet altijd makkelijk, wel noodzakelijk. De volgende wensen komen niet terug in de plannen:

- Wensen die niet of niet voldoende bijdragen aan de waterveiligheid volgens de richtlijnen van het Rijk en Rijkswaterstaat. Arcen ligt rivierkundig in een flessenhals aan de Maas en de wens om keringen op te schuiven naar de Maas wordt negatief beoordeeld, omdat daarmee de Maas minder ruimte krijgt voor de afvoer van water.
- Wensen waarvoor geen financiële middelen beschikbaar zijn, zoals een veel duurdere zelfsluitende kering in plaats van een harde kering met glas en een coupure per woning. Of het op dit moment al laten uitvoeren van het particuliere plan Hertogbroek. Waterschap Limburg is verantwoordelijk voor de dijkversterkingsopgave en het plan Hertogbroek is geen dijkversterkings- of verleggingsopgave. Wel ondersteunt het waterschap een dergelijk initiatief.
- De wens om de kering bij de Schanstoren naar de Maas te verleggen. Dit is rivierkundig niet mogelijk, omdat de flessenhals in de rivier dan nog smaller wordt. Bovendien is het cultuurhistorisch en rijksmonumentaal van belang om de Schanstoren buitendijs te houden en de hoge archeologische waarden in de bodem in stand te houden. De Schanstoren heeft altijd op deze plek (buitendijs) gelegen en de huidige ligging van de kering is ook bij de Maasstraat gelegen, waar nu bij extreem hoogwater zandzakken worden geplaatst. Daarnaast is de gevraagde zelfsluitende kering richting de Maas veel duurder dan een demontabele kering. Met de demontabele kering houden we de Schanstoren en het plein open.

Huidige situatie

Impressie toekomstige situatie

Deze impressies zijn gemaakt op basis van een voorontwerp. In de planuitwerkingsfase wordt het definitieve ontwerp gemaakt, waarbij de definitieve afmetingen, vormgeving en hoogtes duidelijk worden.

Veel gestelde vragen

Bij versterking en/of verlegging van de kering komen behoorlijk wat technische begrippen kijken. We kunnen ons voorstellen dat u hier graag meer over wilt weten.

- **Wat is een voorkeursalternatief (VKA) en een milieueffectrapportage (MER)?**

Een VKA is een alternatief dat gekozen wordt op basis van integrale afwegingen. Het waterschap kijkt daarbij naar verschillende belangen, zoals de wensen van de omgeving, maar ook kosten en ruimte voor de Maas. In Nederland hechten we veel waarde aan het milieu en de omgeving. Om te voorkomen dat het milieu en uw omgeving te sterk worden aangetast bij grote infrastructurele projecten krijgen deze een volwaardige plek in de besluitvorming. Dit doen we met het instrument MER. Een MER brengt specifiek de milieugevolgen van een plan in beeld voordat tot besluitvorming wordt overgegaan. De resultaten van een MER worden meegenomen in het voorkeursalternatief.

- **Waarom moet de kering in Arcen worden verlegd (systeemmaatregel)?**

De Minister van Infrastructuur en Milieu heeft in oktober 2016 besloten om op een aantal plaatsen het verleggen van keringen te onderzoeken. Om ruimte voor de Maas te behouden zijn dijkverleggingen nodig om de huidige afvoer en de toekomstige toename van de afvoer van de Maas op te kunnen vangen. Dat noemen we een systeemmaatregel. Zo ook in Arcen. Als de keringen verlegd worden, kan de Maas onder andere op deze plek water bergen en afvoeren. Er ontstaan minder snel hoge waterstanden en er is dus minder kans op overstromingen. In november 2019 besloot de minister dat de verlegging van de kering in Arcen opgenomen wordt in het VKA. Bekijk op de [website](#) van het waterschap een animatie die de systeemmaatregelen in beeld brengt.

- **Moeten de keringen echt zo hoog?**

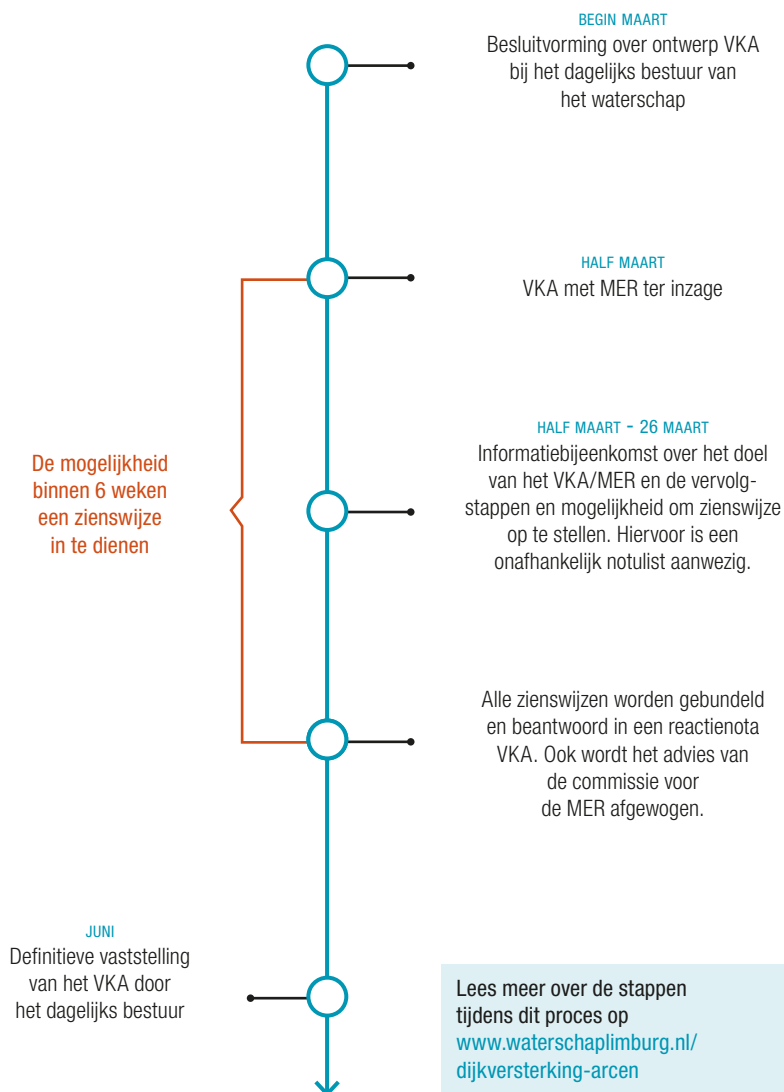
De keringen moeten uiteraard sterk genoeg zijn om de veiligheid te garanderen, maar ze hoeven ook niet hoger dan noodzakelijk. Vast staat dat keringen moeten voldoen aan de wettelijke norm. Daarbinnen zijn een aantal uitgangspunten waar je, als je dat goed kunt onderbouwen, keuzes in kunt maken. Denk bijvoorbeeld aan de levensduur of de vorm van de kering. Deze uitgangspunten past het waterschap ook toe in Arcen. Waterkeringen worden niet hoger gerealiseerd dan noodzakelijk.

- **Waarom kiest het waterschap niet voor een zelfsluitende kering in Arcen Midden?**

Het waterschap is actief op zoek gegaan naar een passende oplossing. Eerst werd een (harde kering) overwogen, maar op basis van gesprekken met bewoners is uiteindelijk gekozen voor de constructie met glas en voor de bereikbaarheid van de tuin een coupure. We constateren dat de omgeving het liefst een zelfsluitende kering zou zien. Dat begrijpen we. Tegelijkertijd is het de verantwoordelijkheid van het waterschap om een verantwoorde afweging te maken. Daarbij moet het waterschap, naast de wensen uit de omgeving, ook naar zaken als kosten en doelmatigheid kijken. Niet altijd makkelijk, wel noodzakelijk. Een zelfsluitende kering in Arcen zou miljoenen meer kosten. Waterschap Limburg draagt zelf bij aan de kosten van het project en is risicodragend (tegenvallers worden niet door het Rijk vergoed of aangevuld). Dat is, zonder aanvullende financiering, simpelweg geen optie. In Arcen is een groep bewoners bezig met een plan voor mogelijke aanvullende financiering. Waterschap Limburg heeft hierover overleg met de initiatiefnemers en zal het plan beoordelen.

Stappen

Het project staat op het punt om de verkenningsfase af te ronden. In die fase zijn de opgave, kansen en knelpunten samen met de omgeving in beeld gebracht. Zo kunnen uiteindelijk weloverwogen keuzes gemaakt worden in het voorkeursalternatief. Tegelijk wordt de commissie voor de milieueffectrapportage (MER) om advies gevraagd.

Meer informatie

Heeft u vragen? Onze omgevingsmanager **Rudy de Groot** staat voor u klaar. Neem contact op via 088 – 88 90 100 of stuur een mail naar dijkversterking@waterschaplimburg.nl

www.waterschaplimburg.nl/dijkversterking-arcen

Bent u al abonnee op de digitale nieuwsbrief dijkversterkingen?

U kunt u abonneren via www.waterschaplimburg.nl/email, dan ontvangt u het laatste nieuws in uw mailbox.

Voor gedetailleerde informatie, en andere veel gestelde vragen, kunt u terecht op www.waterschaplimburg.nl/dijkversterking-arcen